

Asia: VN/4165/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä ja maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomionne rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annettavasta laista.

Hallinto-oikeus pitää tärkeänä esitysluonnoksen tavoitteiden määrittelyn tarkentamista. Olennaista olisi tunnistaa ja määritellä, mitä tavoitteita asetetaan tietojärjestelmän koneluettavalle tiedolle sekä sen saatavuudelle ja käytettävyydelle sekä toisaalta mitä tavoitteita asetetaan tietojärjestelmän julkiselle karttapohjaiselle tietopalvelulle. Koneluettavan ja rajapintojen kautta ladattavan tiedon sekä karttapohjaisen julkisen järjestelmän kohderyhmät ja niiden tarpeet ovat hyvin erilaiset. Hallinto-oikeudella ei ole teknisiä valmiuksia eikä tarvetta koneluettavalle tiedolle. Sen sijaan olennaista on, että julkisesta karttapohjaisesta järjestelmästä on saatavissa jatkuvasti ajan tasalla olevan tiedon lisäksi myös historiatieto tietyltä päivämäärältä, sillä ratkaistessaan muutoksenhakuasiaa tuomioistuimen käytettävissä tulee olla päätöksen tekohetken tilannetta kuvaava tieto (ks. esim. Suomen laki hakupalvelu/Alma Talent). Tämä tulisi ottaa huomioon, kun arvioidaan, miten uudessa järjestelmässä olevien tietojen päivittäminen toteutetaan. Lisäksi hallinto-oikeus korostaa, että velvollisuus oikeudenkäyntiaineiston toimittamisesta on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaan muutoksenalaisen päätöksen tehneellä viranomaisella ja muutoksenhakuasian asianosaisilla. Yhteisen tietojärjestelmän kehittämisen jälkeenkään tilanne ei saa olla se, että hallintotuomioistuinten odotetaan noutavan järjestelmästä käsiteltävinään oleviin muutoksenhakuasioihin liittyvää oikeudenkäyntiaineistoa.

Yleiset huomionne maankäyttö- ja rakennuslakiin esitetyistä muutoksista.

Esitysluonnoksen 29 §:n, 40 §:n ja 55 §:n otsikoihin (...kaavan sisältö ja esitystapa) on lisätty sana sisältö, mitä voidaan pitää harhaanjohtavana, sillä eri kaavatasojen sisällöstä on säädetty pykälissä 28, 39 ja 54 (...kaavan sisältövaatimukset).

Esitysluonnoksessa ei ole perusteltu, miksi voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain 30 §:ssä, 41 §:ssä ja 57 §:ssä säädetyistä vakiintuneista kaavamerkinnän- ja määräyksen käsitteistä luovutaan. Esityksen perusteella jää myös jossain määrin epäselväksi, mitä muutos käytännössä tarkoittaa ja mikä merkitys sillä on muun ohella kaavan sisältöön ja sen tulkintaan. Edellä mainittujen pykälien 2 momenteissa mainitaan suojelumääräykset, joita kaavassa voidaan tarvittaessa antaa, jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön,

kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava. Asemakaavan osalta on lisäksi todettu, että kyseisten suojelumääräysten tulee olla maanomistajalle kohtuullisia. Maakuntakaavan ja yleiskaavan osalta em. seikkoihin on viitattu yksityiskohtaisissa perusteluissa, vaikkakaan voimassa olevan säännöksen siirtämistä perusteluihin ei ole perusteltu. Asemakaavan osalta maininta kuitenkin puuttuu myös yksityiskohtaisista perusteluista eikä säännöksen kumoamista ole perusteltu mitenkään. Epäselvyyttä aiheuttaa myös se, että kyseisiä 2 momentin säännöksiä ei ole mainittu esitysluonnoksen johtolauseen mukaan kumottaviksi tai muutettaviksi. Toisaalta esitysluonnoksen johtolauseessa on mainittu muutettaviksi kyseisten pykälän 1 momentit, vaikka momenttien sisältö vastaa voimassa olevan lain sisältöä.

Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain 57 §:n 3 momentin mukaan asemakaavaan voidaan ottaa pykälän 2 momentin estämättä rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun kohteen suojelemiseksi tarpeelliset määräykset. Momentti sisältää myös asiaan liittyvän korvaussääntelyn. Esitysluonnoksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan pykälän 2 ja 3 momentit vastaisivat jatkossa nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain 55 §:n 3 ja 4 momentteja. Näitä vastaavat säännökset on kuitenkin sisällytetty esitysluonnoksen 55 a §:ään ja 55 § 3 momenttiin. Näyttäisi siltä, että perusteluissa olisi tältä osin tekninen virhe ja että 55 §:n 3 ja 4 momentin sijaan perusteluissa tulisi mainita 57 §:n 2 ja 3 momentit, jolloin hallinto-oikeuden lausunnon edellisessä kappaleessa asemakaavasta mainittu kävisi tarpeettomaksi. Mikäli 57 §:n 2 ja 3 momentit on tarkoitettu kumottavaksi, tulisi tämä selkeästi perustella.

Yleiset huomionne koko esitysluonnoksesta.

-

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annettava laki

Ovatko ehdotetun lain 5 §:ssä mainitut alueidenkäytöstä tallennettavat tiedot mielestänne kattavat?

Luonnoksessa hallituksen esityksesi tavoitteeksi on mainittu muun ohella edistää jokaisen mahdollisuutta saada tietoa omasta elinympäristöstä ja osallistua oman elinympäristönsä kehittämiseen. Luonnoksen 13 §:n mukaan muun ohella luonnoksen 5 §:ssä mainitut tiedot, jotka tallennetaan tietojärjestelmään koneluettavassa muodossa, tulee olla saatavilla tietojärjestelmän julkisessa tietopalvelussa karttapalvelun avulla. Muun ohella kaavan valmisteluaineistoa kuten selvityksiä ja kaavaselostusta ei mainita 5 §:ssä luettelossa. Esitysluonnoksen perusteella näyttää siltä, että nyt esitetyssä muodossaan luonnos ei vastaa sille asetettuihin tavoitteisiin erityisesti kaavoituksen osallistumisoikeuksien tai lausunnonantajien näkökulmasta.

Huomionne ehdotetun lain 13 §:ssä mainituista julkisessa tietopalvelussa jaettavista tiedoista.

Luonnoksessa hallituksen esityksesi tavoitteeksi on mainittu muun ohella edistää jokaisen mahdollisuutta saada tietoa omasta elinympäristöstä ja osallistua oman elinympäristönsä kehittämiseen. LRYTJ-luonnoksen 13 §:n mukaan muun ohella luonnoksen 5 §:ssä mainitut tiedot, jotka tallennetaan tietojärjestelmään koneluettavassa muodossa, tulee olla saatavilla tietojärjestelmän julkisessa tietopalvelussa karttapalvelun avulla. Muun ohella kaavan valmisteluaineistoa kuten selvityksiä ja kaavaselostusta ei mainita 5 §:ssä luettelossa. Esitysluonnoksen perusteella näyttää siltä, että nyt esitetyssä muodossaan luonnos ei vastaa sille asetettuihin tavoitteisiin erityisesti kaavoituksen osallistumisoikeuksien tai lausunnonantajien näkökulmasta.

Huomionne ehdotetun lain 14 §:n perusteella muulle kuin viranomaiselle teknisen rajapinnan avulla luovutettavista tiedoista (luonnos valtioneuvoston asetuksesta).

-

Muut huomiot

Huomionne koko esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista.

-

Muut mahdolliset huomionne esitysluonnoksesta?

-

Kaijanen Seija
Turun hallinto-oikeus